СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL Ч. 162. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 14 липня 1932. | VOL. XL. No. 162. Jersey City, N. J. Thursday, July 14, 1932. THREE CENTS.

ОБИДВІ ПАРТІЇ ГОТОВІ ДО ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

ВАШИНГТОН. — Провідники обидвох головних партій рахуються з тим, що властива виборча кампанія зачнеться з днем 1 серпня. Хоч властиво розпочав її вже секретар скарбу, Отден Л. Милс, своєю промовою в Бостоні, коли назвав Френкліна Рузвелта, ліберальним президіяльним кандидатом, без економічної програми. В такий самий спосіб думають републиканці далі побивати Рузвелта, називаючи його „фейкером". Знову Ґарнера, демократичного кандидата на заступника президента, називають „марнотравцем публичних фондів".

А демократи доказуватимуть, що Гувер не мав ніколи ніяких постійних поглядів і обстоює тепер те, проти чого виступав у початках своєї адміністрації.

Рузвелт розпічне кампанію вже в перших початках серпня. Він виголосить першу передвиборчу бесіду, заки Гувер буде офіційно повідомлений про назначення його конвенцією поновним кандидатом на президента. Републиканці не думають втягати Гувера в виборчу кампанію, а залишать його в Білім Домі, щоби пильнував справ.

РУЗВЕЛТ ПРЯМУЄ ДО ЗГОДИ.

СТОНІНҐТОН (Конетикат). — Ґовернор Рузвелт вибрався вправді яхтом на води, щоби відпочати, але причаливши до берега на нічний відпочинок, зійшовся сейчас з демократичними лідерами стейту Род Айленд, щоби обговорити справу виборів. Рузвелт висказав демократам з Род Айленд свій подив для їх вірности для Ал Смита, заявляючи, що вони тепер попруть теперь й його вибір, коли конвенція вибрала його кандидатом. Говард Мек Ґрейт, демократичний стейтовий президент, запевнив Рузвелта, що стейт буде голосувати на демократичний тикет.

ГОТЕЛЬОВЦІ ПОПИРАЮТЬ ДЕМОКРАТІВ.

НЮ ЙОРК. — На зборах організацій, що обіймають готельовців, ресторативів, клюби і їм подібні стоваришення, рішено голосувати на демократичний тикет. Оті організації мають у своїм заряді яких 1,400,000 голосів, а на ділі контролюють яких 5,000,000 голосів. Представники заявили, що коли не буде знесена прогибіція, то готелі, ресторації і клюби цілковито побанкротують.

Подібне рішення голосувати на Рузвелта-Ґарнера запало перед кількома днями на Жіночій організації для реформи краєвого прогибіційного закона.

ПОВСТАНЦІ ГОРОЮ В БРАЗИЛІЇ.

САО ПАВЛЬО (Бразилія). — Цілий стейт Сао Павльо знайшовся у руках повстанців, котрі тепер готуються перебрати владу в цілім краю. Повстання називають конституційною революцією, яка змагає до того, щоби нарід мав контролю над правлінням краєм.

ҐРІН ДОМАГАЄТЬСЯ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ.

АТЛЕНТИК СІТИ. — На піврічнім засіданню екзекутивної ради Американської Федерації Праці радили над незавидним положенням робітництва. Президент, Вилієм Ґрін, заявив, що конґрес не може закінчити своєї сесії, поки не ухвалить негайної допомоги безробітним. Він теж взивав президента Гувера до скликання конференції промисловців у справі нарад на наділенням безробітних працею.

ВЕТЕРАНИ ДАЛІ ПРОТЕСТУЮТЬ.

ВАШИНГТОН. — Протестуючим ветеранам, котрі домагаються виплати бонуса в готівці, не дозволять стояти гурмами чи лежати на травниках біля Капітолю. Тому 400 Каліфорнійських ветеранів крутилися для протесту цілу ніч біля Капітолю, але так, що поліція не могла їм нічого зробити, бо вони завжди були в руху.

НЕСПОКОЇ В МАЙНЕРСЬКИХ СТРАЙКУЮЧИХ ОКОЛИЦЯХ.

КОЛОМБОС (Огайо). — Огайський майнерський страйк доводить до стрілянини і висаджування мостів у воздух. Вбито пострілом Рей Фрімена, літ 18, підчас стрілянини невідомих людей з міліцією. Ушкоджено динамітом два мости. Шериф Доф розгонив пікетчиків і сам вів страйколомів до праці в копальнях.

ПРОГНАЛИ КОМУНІСТІВ З НАРАД НАД СТРАЙКОМ.

НЮ ЙОРК. — Яких 1,000 комуністів намагалося силою вдертися на наради кравецьких робітників, що радили в галі „Реджимент Армори" при Лексинґтон евеню, над виповідженням генерального страйку. На наради прибуло понад 10,000 робітників. Промовляв до них між іншим Метю Вол, заступник президента Амер. Федерації Праці. Комуністи тільки гуділи за дверми і в той спосіб перешкаджали нарадам.

Вол запевнив присутних, що ціле робітництво є з ними проти „піс ворк" системи.

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ В БЕРЛІНІ.

(УП) Дня 26 травня відбулось в Берліні в грузинській кольонії свято проголошення незалежности Грузії. В святі взяли участь і представники українського студенства. Від імени Українців промовляв на святі п. Петро Кожевників.

Дня 26 травня азербейджанські еміґранти влаштували свято проголошення незалежности Азербейджану. На цьому святі взяло участь також українське студенство в особах своїх представників. Від імени українського студентства зглядно всеї української кольонії в Берліні виступив з довшою промовою п. В. Стахів, в якій завзивав всіх поневолених народів Сходу до співпраці в напрямі скорого визволення з московсько-большевицького ярма.

Дня 28 червня відбулась в Берліні влаштована німецьким студентством величезна маніфестація з нагоди підписання версайського диктату. В маніфестації взяло участь коло 50 тисяч народу, переважно молоді. В тому святі взяли участь також й українські студенти як представники української нації, що також немало потерпіла від версайського диктату. Після маніфестації прийшло до сутичок між невертаючими маніфестантами і зібраною поліцією. Хвилево було положення досить грізне, але наслідки сутичок незначні. На цьому святі-маніфестації промовляв між іншими п. А. Розенберґ, керовник заграничної політики німецької націонал-соціялістичної партії, що відомий вже здавна зі своїх публікацій про Схід Европи й значіння в йому української держави.

КОНЦЕРТ „СИРІТСЬКОГО ЗАХИСТУ".

Дня 12-го червня Заходом Філії Охорони дітей і опіки над молоддю улаштовано в салі „Міщанського Братства" Концерт діточими силами, вихованками „Сирітського Захисту". Програму концерту виповнили хори, співи, танці, балети і аматорська вистава К. Лукашевич. „Серед цвітів", фантаст-комедія в 2 діях. І тут ще раз доводилось численній публиці оглядати наших малих домовиків, що своєю грою захоплювали публику яка не жаліла оплесків. На особливу увагу заслугували 4-літні дівчатка в ролях комашок, які, вивинули себе „справжніми" артистами.

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Дня 10-го червня після 4-місячної слідчої тюрми при Окр. Суді в Тернополі вийшли на волю: Фелікс Кордуба, Петро Джус, оба з Тернополя і В. Ководій з села Віква, скалатського повіту. Всіх їх були арештували під закидом державної зради.

ПРОНУВ СВОЮ СМЕРТЬ.

З Марсилії повідомляють, що в одній із сусідних місцевостей зайшов цікавий випадок прочуття смерти у почтового урядника Ґаліона. Він зібрав найближчих свояків і заявив, що приготовив завіщання і хоче з ними попрощатися, бо має прочуття, що в ночі умре. Прочуття Ґаліона сповнилося, бо тієї ночі він умер на удар серця, що ствердили лікарі на другий день рано.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1933.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зважившим, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $27.00; половина $13.50; четвертина $9.00; осьма часть $4.00; перша й остання сторона в части оголошень по $33.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошення буде стільки дорожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безусловно не будуть друкуватися.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1933 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $8.50. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Нічно з 30-го квітня на 1-го травня ц. р. розкинено в Рудниках летючки ОУН. Поліція перевела ревізії та під закидом розкинення цих летючок арештувала Михайла Хому й Івана Перегінця з Литвинова. Обох відставлено до тюрми при бережанському окружному суді, де проти них велось слідство в напрямі злочину з § 165. з. б. На підставі рішення слідчого судді 17-го червня випущено їх на волю.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД У ПЕРЕМИШЛІ.

Перемиський суд присяглих засудив на шибеницю Миколу Мазяра, обвинуваченого в цьому, що вбив жид. учителя, який впросився на його віз. Мазяр боронився тим, що жид не хотів заплатити йому 50 сот., хоч обіцяв був. Президент держави заміняв кару смерти на досмертну тюрму.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО БЮРА В БЕРЛІНІ.

(УП) Дня 21. червня відбувся в Українському Бюрі в Берліні другий з ряду виклад про Україну, призначений для німецьких слухачів. Темою викладу було положення на Західній Україні, Буковині і Підкарпатській Україні. Як і перший раз публика заповнила невеличку викладову салю Бюра й уважно вислухала викладу. Зацікавлення виявилось потім в дискусії, що тревала до півночі й виказала, що дехто зі слухачів таки дуже добре орієнтується в українських справах і знає її навіть в деталях.

Слідуючий виклад має відбутись в короткому часі, а саме про положення на Радянській Україні під пануванням большевиків.

УСПІХИ УКРАЇНСЬКОГО СПІВАКА Д-РА В. ТИСЯКА В ВІДНІ.

(УП) В другій половині червня зачавсь у Відні інтернаціональний конкурс музики та співу, в якому беруть участь співаки та музики всіх країн світа. Загальне число артистів на цьому конкурсі доходить до тисячки. Лише з Польщі прибуло туди коло 100 співаків та музиків, для яких польська амбасада урядкувала помпезні приняття та бенкети. Звичайно всяким націям помагали їхні амбасади даючи ріжні рекомендації для навязання звязків з музичним світом так і з пресою для відповідної реклями.

Не мав того наш співак д-р Тисяк, який недавно покінчив свої студії в Італії. Мимо браку протекції та звязків йому таки вдалось добитись до виступу на конкурсі і дня 19 червня виступив він перед фаховим журі й публикою в концертовій віденській салі.

Виступ д-ра Тисяка тішивсь горячим признанням всіх присутних на конкурсі. Співав він італійські арії прекрасно виробленим голосом і був нагороджений довгоневгаваючими оплесками публики, що складалась переважно зі знавців співу та музики.

Після концерту ним зацікавились зразу директори віденських театрів і можна сподіватись, що він скоро дістане відповідний анґажмен на віденську сцену. Успіхом цим ми маємо радіти, коли узгляднити той тернистий шлях, що його довелось пройти д-рові Тисякови, заки він набув відповідні вправи і відповідних студій, щоб імя українське прославити в світі.

І В ЯВОРОВІ ГАЗИ.

В днях 11-го і 12-го червня ц. р. відбувалися в Яворові „стшелецкі маневри" з газами. Війтам наказано доставити до міста формашків. Цікаве, що ті всі „полиси" відбувалися при дуже слабій участи польського цивільного населення. Парада закінчилася арештуванням кількох українських хлопців з Наконечного під закидом зневаження якогось „стшельца".

НАХАБСТВО.

Комітет посвячення „штандару стшельца" у Сиятині переслав цвахи до всіх, війтів та секретарів у повіті з покликом до участи у святі на день 26-го червня.

МЕК ДОНЕЛД СПОДІВАЄТЬСЯ ПІДТРИМКИ ВІД ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ДУМАЄ, ЩО АМЕРИКА ПРИЙДЕ НА ДОПОМОГУ ЕВРОПІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Відповідаючи в палаті послів на закиди проти „джентельменської умови" на льозанській конференції, премієр міністер Мек Донелд заявив, що Америка ніякої участи не брала в тій конференції й нічого не обіцювала, щодо воєнних боргів Европи. Але він сподівається, що Америка піде на зустріч Европі й пособить їй вийти з тяжкого економічного та політичного становища, бо нема нації в світі, яка так чутливо відкликалась на потреби інших держав, як Америка.

Далі Мек Донелд ствердив, що коли не вдасться здійснити постанов льозанської конференції, то буде скликана нова конференція, щоб лише не вертатися до пляну Йонга, який приносить руїну Німеччини та Европі.

НІМЕЧЧИНА СТОЇТЬ ОТСТОРОНЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З кол німецького уряду повідомляють, що Німеччина ніякої участи не брала в „джентельменській умові" й не думає виступати з іншими державами проти Америки, чи робити якісь заходи, щоб приневолювалиб Америку до певної акції на користь Европі.

Німеччина сподівається, що Америка по власній свобідній і добрій волі знайде, що робити, щоб помочи Европі вратуватися від катастрофи.

ЕРІО СПИРАЄТЬСЯ НА СЛОВА ГУВЕРА.

ПАРИЖ (Франція). — Премієр-міністер Еріо вважає, що тепер Злучені Держави повинні сказати своє слово в справі міжнародних повоєнних боргів. Він пригадує знову, що президент Гувер говорив бувшому французькому премієрови Лявалеви, що про европейські борги Америці можна буде говорити лише тоді, як Европа сама вирішить справу репарацій.

Тепер, мовляв, справа репарацій вирішена й Америка має занятися справою врегулювання боргів Европи.

ЗАГИНУВ БАТЯ.

ПРАГА (Европа). — На свому літаку загинув разом з летуном европейський Форд, Чех Батя, котрий був славним на цілий світ своїми майстернями взуття. В його наймодерніших майстернях працює 300,000 робітників. Батя вибився власними силами з бідного шевця на міліонера-фабриканта взуття.

Загинув він підчас того, як вибрався летіти до Швайцарії в справі своїх фабрик. Він хотів побачити з літака, як йде будова його нових фабрик, а тому наказав летіти низько. Літак зачепився за димар його фабрики й розбився. З руїн літака дістали вже неживого Батю та його летуна. Смерть Баті вже викликала фінансову паніку на біржі, бо годі сказати, що буде з його міліоновими підприємствами. Спинення фабрик Баті загрожує фінансово-економічною катастрофою цілій Чехословаччині.

ПАРЛЯМЕНТ ЗАТВЕРДИВ БУДЖЕТ ЕРІО.

ПАРИЖ (Франція). — Премієр міністер Франції Еріо здобув у парляменті більшість голосів, які дали йому переважно реакційні посли при затвердженню буджету. Соціялісти, на яких спирався при формуванню свого уряду Еріо, голосували проти буджету, а члени власної партії Еріо, радикали, на час голосовання вийшли з салі засідань.

Праві посли підтримали буджет Еріо ізза його значних асиґновань на армію та взагалі на воєнну підготовку Франції. Еріо в парляменті заявив, що Франція має бути мілітарно приготованою на всякий випадок й при тім він пригадав кількасоттисячну, як що не міліонову армію Ґітлера в Німеччині.

АНҐЛІЯ ЗАВЕЛА МИТО НА ІРЛЯНДСЬКИЙ ІМПОРТ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Анґлійський уряд дав наказ збільшити мито на 20% на ввесь довіз до неї з Ірляндії. Таким чином мито впершу чергу лягає на всі сільсько-господарські продукти з вивозу яких до Анґлії живе ірляндське хліборобство.

Президент Ірляндського уряду Де Валера до останнього часу запевняв усіх, що Анґлія лише лякає своїм високим митом і не відважиться його завести. Та за годину по одній такій катеґоричній публичній заяві Де Валери стало відомо, що нове мито вже впроваджено.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ ФОРМУВАТИ СОЮЗ АГРАРНИХ ДЕРЖАВ.

ВАРШАВА (Польща). — Польський уряд вирішив скликати конференцію хліборобських держав середньої Европи та Прибалтику. Польща вважає, що така конференція повинна утворити економічний союз хліборобських держав, щоб на майбутній економічній конференції в Лондоні ці держави виступали обєднанним фронтом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

А МИ ЦЕ ВЖЕ ПЕРЕБУЛИ!

Коли перед кількома літами, на сторінках нашого часопису, дано місце обуренню нашої іміґрації зприводу інквізиторського походу д-ра Назарука проти Івана Франка, в старім краю дехто кидав на нас громами, кажучи, що витрачуємо час і енерґію на непотрібну полєміку. Тоді то, коли ми святкували десятьліття смерти Франка, спроваджений до Филаделфії д-р Назарук видав аж осібною книжечкою свої напади проти Франка як атеїста.

Та ось переглядаємо тепер старокраєві часописи, як от „Діло" і „Новий Час", і бачимо там цілий ряд ріжних статей та голосів, в яких пятнують виступи Назарука та „Нової Зорі", звернені проти збірки на памятник Франкови. І читаємо, як вони доказують, що „в Італії –– країні папської столиці стоять памятники у честь таких як Ґалілеї, яких церква навіть виклинала, добачуючи у свій час єресь там, де її зовсім не було". Старенький о. Александер Стефанович, взиваючи до поминання чесних змагань Франка, пише, що Франко виявленою у своїх творах любовю став „для будучих поколінь світлом, що яснітиме на довгі часи, коли про ріжних богомольців всяка память загине". Знову відомий народний діяч, о. Теодор Савойко, згадуючи про ріжних радикалів — атеїстів, що то перейшли з ліва на право й „спобожніли", займаючи добре платні редакторські посади (д-р Назарук), клонить голову перед Франком, що не вмів кривити душею. І нагадує зі свого життя інцідент, як то директор о. Василь Ільницький вийшов з концертової ґалі, коли на ню ввійшов тодішний студент університету — Іван Франко. І порадили тоді Франкови вийти з салі, щоби директор міг назад вернути! Та тепер, по смерти Франка, пише о. Савойко, „все таки „Нова Зоря" (орган еп. Хомишина, редаґований Назаруком) зробить українській суспільности чималу приємність, якщо покаже, бодай у монастирях, священиків з таким християнським серцем, як змалював Франко у „Панських Жартах".

В старім краю не годні зрозуміти, як такий довголітний атеїст як Назарук, що воював проти релігії „безшабашно", може бути так нетолєрантним проти Франка, коли самі ревні священики стають в обороні ґенія. Дивуються тепер, бо були глухими на ту боротьбу, яку нам в Америці довелося повести проти речників середновічної темноти. Бо інакше були би знали, що ту саму акцію вів Назарук уже в Америці, тільки тоді був він на службі в іншого хлібодавця.

З ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ: КАМІНЯРІ

II.

Ми жиємо, ми розвиваємося, а ґін до орґанізації є у нашім народі такий сильний, що не здержать його ніякі перепони!

Навпаки — чим більший утиск — тимбільший опір, а життєві сили нашого народу знаходять собі, мимо кладених їм повперек гатей і колючих дротів, усе нові дороги і стежки для свого виявлення.

Таким виявом нашої життєздатности є від кількох місяців орґанізація союзів української поступової молоді імени М. Драгоманова **„Каменярі"**.

Недавно доперва той рух „камінярський" розпочався, однакож може уже почванитись великими здобутками.

Так і видно, що народна маса ждала на щось нового, на якесь нове русло, в котре вильлались би животворні народні сили.

Ми знаємо, що власне сільська молодь потребувала доконче такої орґанізації, котра би відповідала її вікови.

Такою орґанізацією були **„Січи"**, котрі єднали в собі і самоосвіту і пожарництво і фізичне виховання при помочи ґімнастики (руханки).

Передвоєнні „Січи" були обєднані в **„Українськім Січовім Союзі"** та у повітових С. Союзах.

„Січи" мали свої малинові прапори з портретами гетьманів та визначних письменників, а на вершку прапорів були синьо-жовті ленти. Прапори повітових Союзів — були синьо-жовті — а ленти були малинові.

Наказний отаман на краєвім Січовім Святі мав золоту булаву, повітові отамани — срібну, а кошові отамани Січей мали срібні перначі. Кождий Січовик і Січовичка носили через груди червону ленту, кошові, осаули і хорунжі синьо-жовту, а прочі старшини у других краскових комбінаціях.

Кождий Січовик ніс в руці гуцульський топірець.

В березні 1913 почав У. Січовий Союз основувати **„Товариства Укр. Січових Стрільців"** і до вибуху світової війни було вже **94** таких товариств та **516** Січей. І та орґанізація стала підставою **українського леґіону,** Українських Січових Стрільців.

Коли польські війська при помочи антанти виперли галицько-українську армію за Збруч — польський уряд розвязав усі „Січи" в Галичині.

Повстали на їх місце **„Луги"**, але і ті товариства, що вже гарно почали розвиватись — Поляки масово розвязували тай ще розвязують.

Як головну причину подавано звичайно це, що „Луги" не виконують відповідно свого обовязку — цеб-то пожарництва.

Це завжди є видумкою — але коли би і правдою це було, що якийсь „Луг" спізнився до пожару — то доси не лучився ніодин такий випадок, щоби на приклад якесь польське „Товариство музичне іменя Монюшки" розвязувано за це, що він замало концертів устроював.

В деяких повітах всеж таки лишились ще Лугові недобитки та „Соколи", бо назви їх якось не так колять наших сусідоньків в очі.

Та кромі усіх Січей„ та многих „Лугів" та „Соколів" порозвязувано підчас „пацифікаційного" запалу і всі **пластові** (скавтові) орґанізації. Процедура при розвязуванню „пласту" була цікава:

Виходить імешно в Кракові одна гидка, але як для Поляків — дуже зручно редаґована шмата **„Ілюстровани Куріер Цодзенни"**, знана зі свого додатку „Детектив", котрий—як стверджують самі Поляки — причинюється незвичайно до поширення злочинности в Польщі.

Той, на службі „санації" (бебеків) стоячий „Курєрок" найбільше уперто гудзґав на Українців і він головно причинився до „пацифікації", заохочував до неї та **хвалив її.**

„Курєрок" звертав увагу польського уряду ба на це, ба на те, що — мовляв, треба би з тим порядок зробити. Це й роблено — а „Курєрок" поширював страшенні брехні і вигадки, а ніколи їх не простував. І так нпр. писав він, що у д-ра Терлецького в Тустановичах найдено **20** крісів, а у о. Стефановича в Старих Кутах склад... бомб!

Була це очевидно брехня, але „вшехпольскі людек" і тоді свято в неї вірив і далі вірить.

Той отже „Курєрок" напав був з шаленою заїлостю на український **„пласт"** та зачав в страшних красках малювати небезпеку, яка грозить Польщі від тих малих Гайдамаків та Гайдамачок, що зорґанізувалися в „пласті", що був лише відногою „Товариства опіки над молоддю".

Почалася отже нагінка: розвязано усі групи пласту, заказано навіть носити ношу, котра би була до пластової подібна...

А того рода праця як „скавтова" — є для кождого народу культурного доконечна. Не можемо отже і ми, Українці в Польщі без неї обійтись.

І тому і в статутах „Каменярів" є постанови, котрі обіймають такі роди діяльности, що належали колись до пласту.

Щоби однак дати Шановним читачам докладніше поняття про „камінярську" орґанізацію — наведу тут дещо зі самих її статутів.

І так говорить статут:

„Осідкм Союзу є Львів, а круг ділання Союзу обіймає цілу територію держави.

„Метою Союзу є спріяти культурно-освітному, громадсько-суспільному і фізичному розвиткови та вихованню української молоді.

„Союз осягає свою мету через: а) зорґанізовання культурно-освітної та фізично-культурної самопомочи української молоді, б) **піднесення почуття особистої гідности,** солідарности і громадсько-суспільної свідомости, в) ширення загальної та фахової освіти через закладання самоосвітних гуртків по ріжним галузям знання, ґ) уладжування публичних лекцій і викладів, літературних і вокально музичних, продукцій, концертів театральних аматорських і кінематоґрафічних вистав, забав, вечерниць, **чайних вечерів,** фестинів, прогульок в державі і заграницею, ґ) плекання співу і музики через закладання і ведення хорів та ведення орхестр, д) основування і ведення друкарень, книгарень і переплетень, е) основування і ведення **курсів доповняючих** приготовних ґімназійних і семінарійних, курсів для неграмотних для молоді, позбавленої шкільної науки, та фахових господарських, рільничих, промислових, кооперативних є) видавання всякого роду книжок і часописів, журналів та їх поширювання, ж) основування й ведення збірних лекцій і корепетицій для молоді, наділювання її книжками, шкільними приладдями і одіжю, з) основування й ведення приютів та дешевих харчівень, вакаційних осель і півосель, и) скликування анкет, зїздів, конференцій і конгресів, й) **оборона станових інтересів** обєднаної в Союзі селянської й робітничої молоді, і) безплатне **посередництво в здобуванні праці** й безплатне уділювання **правної поради,** к) закладання й ведення окремих **спортово-руханкових секцій** для плекання спорту ріжного роду (легка атлетика, шерм, бокс) і руханкових саль, інститутів для фізичного виховання і санаторій для молоді та набування спортових і руханкових приладів, м) уладжування **спортово-руханкових свят,** пописів, в краю, та участь в таких святах закордоном, н) удержування зносин та порозуміння з аналоґічними орґанізаціями як в краю, так і за кордоном для поширення мети Союзу, о) орґанізування в міру потреби окремих секцій селянської, робітничої та студіюючої молоді, п) закладання на території цілої держави у формі своїх філій Повітових Союзів Української Поступової Молоді імени М. Драгоманова „Каменярі" і Місцевих Союзів Української Поступової Молоді імени М. Дарраґоманова „Каменярі" та опіка над ними".

Як бачимо, то програма „Камінярів" є дуже ріжноманітна і лише треба, щоби було якнайбільше енерґічних і розуміючих діло людей, щоби її ввести в життя. Річ очевидна є, що не можуть ті самі люди виконувати нараз всі ті завдання Союзу „Камінярів".

Однакож ріжнородність програми того Союзу дає можність ріжним людям, з ріжними вдачами і спосібностями найти відповідну для себе роботу в рамах орґанізації.

Впадає в очі, що в статуті Союзу „Камінярів" **нема** нічого сказаного про **пожарництво.**

Причина того та, що — як це вже вище сказано — власне постанова статутів про поміч при пожарах — давала властям головно нагоду до розвязування „Січей", „Лугів" та „Соколів".

Колиж і помимо того браку в статутах „Каменярі" возьмуться однаково до науки пожарництва та до помочи при пожежах — то може й у Польщі навіть не знайдеться такий староста, котрий би розвязував ті товариства — мовляв „за пшекрочене постановєнь статутових".

Це би була й справді вже завелика коміка!

А впрочім — хтож може знати? Я ж памятаю і таке, що староста Лінде в Печеніжині (ще за Австрії) покарав одного тамошнього ґазду за **„демонстративне випущене ґазуф в мейсцу публічнем"!**

Тож то було сміху, коли тодішний справді демократичний польський посол, **Е. Т. Брайтер,** описав цілу ту справу у своїм **„Моніторі"**, а дотичній статті дав наголовок **„Вибух ґазів в Печеніжині"**.

Іван Гуцуленко.

(Конець буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за червень 1932)

I. ПРИХІД:

З перенесення з попередного місяця		$ 52.85
Прихід у червні 1932		1,979.39
Разом		$2,032.24

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до краю:**		
1) На визвольну боротьбу	$465.00	
2) Рідна Школа	225.00	
3) Інваліди	200.00	
4) Голодуючим на Гуцульщині	150.00	
5) „Просвіта" у Львові	125.00	
6) Ремісника Бурса у Львові	100.00	
7) Бурса в Сяноці на Лемківщині	100.00	
8) Сироти	100.00	
9) Політичні вязні	100.00	
10) Читальня в Стрілисках Ст.	75.00	
11) Селянська Бурса в Товмачі	50.00	
12) Сиротинець у Дрогобичі	50.00	
13) На викуп площі „Сокола-Батька"	50.00	
14) Пласт	50.00	
15) Національний Музей	50.00	
16) Письменники	50.00	
17) Кошти пересилки і письм	10.48	$1,950.48
б) Кошти вдержання канцелярії		25.00
в) Почтова скринка		4.00
Разом		$1,979.48

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід у місяці червні 1932 р.	$2,032.24
Розхід	1,979.48
Остається в касі Обєднання з кінцем червня 1932 р.	$ 52.76

Обєднання Українських Організацій в Америці.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ. Укр. Зап. Тов. Січ, від. 327, повідомляє своїх членів і членкиць, що піврічні збори відбудуться в пятницю, 15 липня, в годині 7.30 вечір, в гали при Юніондейл Еве. і Фронт Стр. Тому, що є багато важних і залеглих справ до полагодження, присутність кождого члена і членкиці конечна. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі уряд буде мусів поступити так, як члени на річнім мітінгу ухвалили. Не явившийся член або членкиця на ті збори буде підлягати карі 1 дол., а урядник 1.50. — П. Думенчук, Т. Баґрій, І. Гречин.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 12-тій в полудне, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Кождий член обовязково повинен явитись на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься по змозі вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будеться поступати після статута. Збори відбуваються о тиждень пізніше, бо галя була занята на піврічні парохіяльні збори. — Іван Карпа, предс.; Дм. Кузьма, кас.; В. Лопяк, рек. секр.; Тарас Шпікула, фін. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкиць місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбудеться 16 липня, в годині 7.30 вечір. Просимо всіх членкиць прибути на мітінґ. Контр. комісія здасть звіт за 6 місяців. Довгуючих просимо вирівнати свій довг. Будемо приймати нових членкиць без вступного. Не явившася без важної причини членкиця заплатить кару 50 ц., а урядничка 1 дол. — Олена Скробач, предс.; Ева Герула, кас.; Софія Гунька, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 155, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 17 липня, в годині 3-тій пополудни, в гали де звичайно. Обовязково кождий член має явитись на тім мітінґу, бо буде справоздання уряду і контрольної комісії за 6 місяців. Довгуючі члени мають прийти і по своїй змозі вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член буде караний після ухвали. — П. Щуцький, предс.; Андрій Яричевський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється усіх місцевих і позамісцевих членів Бр. св. Георгія, від. 239, що мітінґ відбудеться в суботу, 16 липня, в годині 6.30 вечір, в домі У. А. Горожан, 849 Н. Френклін ул. На цей мітінґ проситься о присутність усіх членів. Напоминається усіх довгуючих членів, щоб вирівнали своїх залеглости за себе і за дітей, бо каса братства не встані оплачувати більше за нікого вкладок. Хто з членів цего взклику не сповнить, або не зголоситься на мітінґу, то тимсамим наразиться на суспендовання. Мітінґи змінено з неділі на суботу через літні спеки і для виґоди членів. — Н. Наконечний, предс.; І. аПращак, кас.; Н. Волос, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 17 липня, в годині 2-гій пополудни, в церковній гали при Норт Мейн Еве. Проситься всіх членів прийти на цей мітінґ і вирівнати свої вкладки. Напоминається тих членів, що довгують, коли не прийдуть на мітінґ, то будуть суспендовані, кождий член повинен прийти, бо коли члена сам за себе не дбає, то хто буде за нього дбати. — Мих. Волощук, предс.; Дм. Драґан, кас.; Гр. Мрикало, секр.

И. Р.

МОВЧАНКА, ЦЕ ЗОЛОТО

Ральф Рей був послом. Його промови були справжньою сензацією в парляменті. Він постановив оженитися. Як кожен чоловік у поважніших літах він думав собі: Жінка може багато помогти чоловікови, щоби дійшов до вершка слави. Годі щонебудь зробити, коли чоловік не має в хаті розумної жінки, гарну, гарно виховану, яка вміє приймати амбасадорів, фінансістів, славних акторів... так, та котру вибрати йому?

Ральф, самособою, міг вибирати. Мав довкола себе сотку молодих дівчат, які хотіли бути жінками міністрів, бо його назвище вже доводилося чути в звязку з ріжними комбінаціями при створюванню влади.

— Я найшов відповідну для тебе, — предложив йому один сенатор, його приятель — паню Бляндірон.

— Котра то пані Бляндірон?

— Чудова дівчина. Має може з пядесять міліонів.

— Може горбата?

— Дуже гарна.

— То певно дурна.

— Дуже мудра.

— Має певно пядесять девять літ?

— Має двацять або двацять перший.

— Вона певно дочка якогось убивника.

— Ні, дочка найбільш поважного чоловіка. Одного фабриканта алькоголю.

— Тож скажи мені вже раз, що їй хибує?

— Нічого, має лише одну природну хибу.

— Має лише одно око?... Три ноги? Говорить через ніс?

— Ще трохи й ти був би відгадав. Вона зовсім не говорить.

— А бодай тебе. Себто, вона глухоніма?

— Вона не глуха. Все чує. Грає дуже гарно на фортепяні. Лише не може говорити. Її очі й усміх говорять. Чи завтра маєш час? Її батьки уладжують приняття. Прийди. Я тебе представлю і, коли не очарує тебе...

Пані Алісія Бляндірон була дійсно дуже гарна. Лице чудове, очі сяли, усміх манив. Очаровувала й найменшим рухом.

Ні, не могла говорити. Ні одна з найгарніших жінок Парижа, які бували в сальонах її батька, не могла рівнатися з нею. Вона дуже добре приймала гостей без одного словечка. Приймала їх ввічливо та привітливо.

Ральф дискретно поінформувався про неї. Довідався, що вона німа не від уродження. До дванайцятого року могла говорити. Та тоді приключилася їй автомобілева катастрофа, в якій згинула її мати. Дочка потерпіла потрясення мізку й наслідком того втратила мову. Зрештою виглядала зовсім здорова. Всеж ця жінка могла ущасливити чоловіка. Тай тих пядесять міліонів... Ральф вернувся до дому наче запоморочений около другої години над раном, коли то в Парижі настає відносна тишина. Ах, тишина? Він дійсно став цінити тишину. Це щось дорогоцінного у новітніх великих містах. Мав дуже гамурливих свояків.

Майже кожен сусід мав радіо або ґрамофон. У подвірі був ґараж, у якому як день так ніч гуділи мотори та грали автомобілеві трубки. Він рад був жити серед солодкої тишини хай живуть німі!

Хоч сам він був бесідником по звані, то не любив говорення інших людей, а німа жінка здавалася йому безцінним скарбом. Боже! цеж справжній скарб у такому гамірливому Парижі! Чудова Алісія! Вона не буде свому головікови счиняти крикливих бешкетів, коли він вернеться запізно, або вийде з хати завчасно. Ніколи не буде кричати. Життя проходитиме йому серед тишини. А в хвилини ніжности вона не воркуватиме „Люблю тебе", ці два дійсно чудові слова, одначе вже так збаналізовані, що стають незносні для людини з виніжненим смаком.

Треба було відразу освідчатися їй.

Він освідчився і йому не відмовила. Оповістили заручини. Про це багато говорили в політичнім світі. Дивно воно виглядало, що такий бесідник бере німу жінку. Ґазетярі з того приводу подали ріжні подробиці. І так Ральф, що не був славний, прославився. Підсміхалися з нього, дійсно, що він такий бесідливий, бере німу жінку. Та годі щонебудь осягнути, щоби не перетерпіти трохи насмішок.

Із дня на день його популярність росла рівночасно з впливом, який він мав. Видно було, що вийде до кабінету при першій нагоді.

Приятелі жартували собі з Ральфа, та він не робив собі з того нічого. Алісію любив. Вірив, що їй завдячуватиме не лише щастя та багацтво, а й славу й силу. Він буде президентом міністрів, ще заки зачне шістьдесятий рік життя.

— Кохання моє, кохання, — зітхав на передодні вінчання, падаючи перед своєю суджено.

Так одначе завтра...

На другий день сталася сензація.

Священик по звичаю мав спитатися молодої. А батько Бляндірон мав відповісти за дочку.

— Маріє, Анно, Зузанно Алісіє Бляндірон, чи годитеся вийти за...

— Годжуся, — відповіла Алісія сама. І то ще яким голосом!

Сталося чудо. Вернулася їй мова.

Наслідком великого нещастя вона була заніміла, наслідком великого щастя проговорила.

В церкві настала хвилина счудування.

А зараз за хвилиночку, вже не раз, а двічі сказала: „Так".

Одно „Так" не висловило би всього її щастя.

— Люблю вас! — викликнула опісля й обняла чоловіка.

Він малощо не скрикнув:

— Ай!

Йому здавалося, що ті „два слова" похожі до подібних слів, які чув багато разів.

Похилив голову.

— А то хитрун! — перешіптувалилися приятелі в куті.

Всі думали, що то зроблено підступ, щоби була сензація, щоби зацікавити ґазетярів і щоби здобути портфель. Отже виявилося, що молода вдавала німої!

Чоловік збентежився, ввесь поблід. Йому здавалося, начеб перед ним утікав портфель.

Та нараз підвів голову.

— Всеодно, подумав собі, коли давніше могла заніміти наслідком великого болю, воно може їй знову приключитися. В подружому житті буває до того досить нагоди.

Він надіявся, що йому може ще вернутися щаслива мовчанка. До того не прийшло, та Ральф таки зробив карієру, а зі своєю Алісією був щасливий і вдоволений.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЧИ ФРАНКО БУВ АТЕЇСТОМ?

З нагоди викінчування памятника для Івана Франка висунули добрі люди знова питання його релігійного світогляду. Так буває у нас все при ювилеях, обходах, концертах, то-що. Тепер сказав своє слово навіть такий патентований авторитет у справах правовірности як „Нова Зоря". Та все таки мені не хочеться брати з собою до гробу одного епізоду — може ним у майбутності хто зацікавиться.

Я бачив Івана Франка перший раз у 1882 році. Не забуду тої хвилі. Тоді я, як ученик III. кл. академічної ґімназії був на ґімназіяльному концерті, що його давали дві найвищі кляси в честь Тараса Шевченка у великій шкільній кімнаті I. кляси. Зійшлися вже всі — ученики й професори. Прийшов — певно по знакомости зі старшими ґімназистами — і студ. університету Іван Франко. За хвилю увійшов і директор о. Василь Ільницький, і, як лиш побачив Франка, вивтікав зі салі. Професори заметушилися. Порадили Франкови вийти, спровадили назад директора, і концерт відбувся. Від тоді я бачив нераз цю, голосну вже, постать у вишиваній сорочці, але якось не лучалася нагода пізнати особисто.

Аж у 1916. р. я побачив Поета на Нар. Зізді у салі Ядвиґи Харузмі у Львові, скористав з хвилини й представився. I ледви лиш Франко почув назвище й подав привітно руку, каже: „Гратулюю вам, отче, ваших проповідий". Я остовпів: чи Франко цікавиться проповідями? I питаю несміло: „Чи пан Доктор ті проповіди читали?" „Ні — каже Франко — я не читав, але мені їх докладно зреферували. Гратулюю, що ви нашу церковщину повели на нові тори". Наблизилися другі, почався Зізд, наша розмова на цю тему скінчилася.

Але оті два слова „наша церковщина" не виходять мені з памяти ніколи. Чи атеїст, тай ще „пропаґатор атеїзму", назве довголітній церковний доробок, церковну бувальщину, що нею перенизане ціле народне життя, церковне письменство, так тісно звязане з обрядом і богослуженням, чи назве те се „нашою церковщиною", отже спільною, власною, у серці виношеною цінностю? Чи виявить так щиро радість навіть з такої самозрорумілої події, якою було започаткування у проповідях популярної народньої мови та печатання підручників фонетичною провописю? Не знаю.

Але чи не дійшлиб ми по нитці до клубка, якби взяли під увагу не лиш вірші Франка, а й психічний момент, і час і обставини, де йшла молодість і формувався світогляд поета? Тож були часи, коли русофільські діячі, з святоюрськими крилошанами на переді, перекричали першу українську громаду, винесену на світ 48. роком, а старші „народовці" що лиш починали гуртуватися. Молодь — ота палка, безкомпромісова молодь — опинилася відразу в опозиції до офіціяльного курсу, а коли на львівському ґрунті появився Драгоманів, пішла гуртом підд вплив його думок — хоч для України неконструктовних, але нових, „бунтівничих" захоплюючих.

Не сам Франко став „вільнодумцем". Це було тоді моді — не як вислід передумання, а раддше як „буфоновання". Бути радикалом, соціялістом, „атеїстом", то-що, значило тоді в молоді бути культурним. Старше львівське громадянство памятає з яким шумом похоронили, мабуть у 1881 році, товариші радикали свого товариша Нарольського. Ніяка гать не була в силі здержати палких голов. Жиють ще й нині поважні люди, якими тоді мами страшили своїх дітий у школі Василіянок в Яворові. Ось у тих часах формувався світогляд Івана Франка — світогляд майже загалу тодішної світської молоді.

Минали літа „мудріли" люди. Чимало однодумців Франка довідалося, що є десь там приказка: Мовчи язичку — будеш їсти кашку. I нині чимало колишніх лівих і дуже лівих бачимо добре платними редакторами, директорами інституцій, ґімназій, тощо. Мовлявв конвертити. Спасибіг й за те.

А Франко?

Великі індівідуальности мають одну „хибу": не вміють кривити душею. Не гнуться й не продаються навіть у злиднях. **І Франко остав все і всюда собою.** Молодші й з меншими кваліфікаціями перебігали Франка в дорозі до університецьких катедр, до посольських мандатів і яких-таких синекур, а першому галицькому талантови полишили коректу при видавництвах Наукових Творів Товар. ім. Шевченка...

Нині, по смерти, легко назвати „каменяря" атеїстом. Але все таки „Нова Зоря" зробить українській суспільности чималу приємність, якщо покаже, бодай у монастирях, священиків з таким християнським серцем, як змалював Іван Франко у „Панських Жартах".

о. Теодор Савойка.

(„Новий Час")

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ТАК І ТРЕБА УКРАЇНІ, БО БАГАТА БУЛА!

Отак кажуть тепер у Радянщині поза межами України, коли туди доходять не лише відомости про страшний голод на Україні, але й приходять наочні свідки голоду, українські селяни, шукаючи шматка хліба для себе й для своїх голодуючих родин. Такі спостереження описує один відвідач Білорусчнни, які видрукувала одна нюйорська „русская газета".

Там читаемо дослівно: „Радянський горожанин, як мені довелося чути, до України ставиться байдужно: її нещастя навіть декого радує. Про Україну з часів революції та горожанської війни склалося враження, як про країну, котра все всмоктала в себе й добре жила доси. За гріхи, мовляв, тепер..."

Дійсно російський горожанин, доти цікавився Україною й ішов її завойовувати, поки було що там грабувати, а тепер обдертою й голодною країною він не цікавиться. Та не перестає нею далі цікавитися й опікуватися радянська влада, що ратує „єдінство матушкі Расеї", а для більшої певности того „єдінства" вона голодом видушує український люд.

ИДУТЬ ДО ЖЕБРАКІВ ПО ХЛІБ.

До чого Україна знищена Москвою можна судити хоч би потому, що український селянин тепер іде по хліб до вічно бідуючої Білорусчини. На білоруських землях ніколи не родило досить хліба й нарід її жив завжди напівголодним жебраком. А тепер до того жебрака за милостинею, за шматком хліба „Христа Ради", йде український селянин, той селянин, що пів Европи годував своїм хлібом.

Що може бути страшнішого від такого повільного й систематичного нищення голодом і винародовлення хворобами українського народу. На це здатна лише Москва з її червоними крівавими владиками в Кремлі. А московські лизуни в Америці все кричать про „щастя", яке Москва принесла працюючим українським масам. Вони пищуть про всякі проекти „космічного" будування й про божевельні пляни кремлівських владик, але мовчать про голодуючий нарід та про вимираюче населення України. Бо бачите, ті маси не є комуністична шляхта, а звичайні собі робітники й хлібороби, то хай здихають лиш би жила комуністична ідея, що годує самих комуністів та їх пахолків.

НА ДРУГИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ТЕЖ ГОЛОД.

Коли ми глянемо на всі українські землі, то побачимо, що голод панує також і під іншими займанщинами, чи то на Буковині, чи на Гуцульщині, чи на Закарпатській Україні. Скрізь чужа імперіялістична влада використовує українські землі, грабує українське населення й обдирає його, як лише може, але не дбає про його добробут, навіть не дбає про те, щоб дати йому можність фізично якось істнувати.

Всі окупанти стараються підорвати економічну та фізичну силу нашого народу, щоб зломити його національний опір та покласти кінець державницьким змаганням, кінець соборницько-державного прагнення всього українського народу. Властиво отсе головна причина голоду й страждань українського народу, на власних землях, що знаходяться під чужинецькою окупацією. Завойовникам потрібні українські землі з їх природними багацтвами, але не потрібний український нарід.

БЕЗ МЕНЕ, МЕНЕ ЖЕНИЛИ.

Отак тепер може сказати Америка після льозанської конференції. Европа „помирилася" й майже зовсім знесла репарації, але при умові, що Америка счеркне европейські борги їй. Чужим коштом хочуть здобути спокій і чужим коштом хочуть направляти свій добробут.

Антанта на колінах плазувала перед Америкою поки втягнули її в війну, а тепер за ту війну Америка мусить платити своїм золотом, щоб бувша антанта могла більше витрачати грошей на підготовку до нової війни. Американський горожанин має платити збільшені податки для держави, бо так хоче Европа. А чи воно буде так? Чи Америка перекладе на плечі своїх горожан ще один тягар, який їй хоче накинути Европа, а передовсі: Франція, що сама зруйнувала всю Европу.

Франція своєю божевільною політикою підтримки своїх пасербів Польщі та Румунії що загарбали українські землі; своєю ворожнечою проти ідеї української державности приготувала ґрунт для нових страшних потрясень в Европі. Може тоді доведеться Франції та її сатилітам платити з власної кешені й власною шкірою, бо не буде можливости перекладати на інших.

Найліпше сміється той, хто сміється останній. Тепер в ролі сміхуна Франція, а хто буде слідуючий, побачимо.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

POLISH SUPPRESSION.

On April 27 the Polish authorities of the district of Lutzk (Volhynia) disbanded the Ukrainian district workers' educational association, "Proswita," and closed down its premises.

Local branches of this organization were disbanded in 135 localities. This means that in these 135 places the only libraries open to the people have been closed down and the Ukrainian wage earners and working farmers deprived of any possibility of organized educational work. All activity of this kind has been wiped out with one stroke of the pen.

It must be remembered that "Proswita" carried on no political activities and devoted itself exclusively to educational work for the benefit of workers and peasants.

The propaganda organs of the Pilsudski regime abroad will neverthless continue to maintain, as they did during the notorious "pacification" of the Ukrainian population in 1930, that all the rights of the Ukrainian people are fully guaranteed to them in accordance with the stipulations of the international treaties concerning the protection of minorities.

The Milwaukee Leader, July, 1932

Андре Мішо.

ОСЕЛ.

Пан і пані Фурмері, молоде подружа з Парижа, винаймили собі на медовий місяць віллю в Улевіку над берегом Ери. Вперше вийшли на прохід. Як ішли попри хату Друїлярів, що була на боці під селом, побачили в городі осла, що пасся. Молода пані Фурмері стала одушевлена.

— Ах, яке гарне віслятко!

Осел не був ні трохи гарний: старий, миршавий, облізлий. Та, як відомо, Парижани, врадувані побутом серед Божої природи, одушевляються легко всім і всяким.

— Чуєш, Емілю, а що якби ми його купили для прогульок?

— Може продаєте того осла? — спитала молода Парижанка селянку, яка вийшла з хати та мірила їх підозріло очима.

— Може... та мусите спитати мого чоловіка.

Згода не була легка, бо Друїляри були дуже хитрі й захланні. Вкінці обі сторони погодилися за триста франків і умовилися, що осла заберуть до тижня, як із Парижа прийде замовлений анґлійський візок і упряж.

— Добрий інтерес! — сказав дядько Друїляр, як чужинці відійшли. — Цей здохляк був уже до нічого.

Та три дні пізніше осел геть підупав. Не хотів їсти, лише лежав або сидів, а не стояв.

— Гарна забава, — мимрив селянин. — А що буде, як цей здохляк здохне, заки ще його передамо тим міщухам?

— В усякому випадку мусимо його вдержати до четверга! — сказала жінка. — Як продамо його й візьмемо гроші, хай здихає, коли хоче; то вже нас не буде обходити.

Дали ослови на прочищення, та він із того ще більше впав на силах. Напоїли осла й теплим вином; це його оживило на пів дня, а потім іще більше на пів дня, а потім іще більше ослаб. Друїляри зажурилися: ще прийдеться кликати ветеринаря! Така жертва! Ветеринар прийшов у середу рано. Довго оглядав нещасного осла, що вже лише лежав.

— Що йому? — спитали його господарі тривожно.

— О, вже нічого!

— Вже нічого? — спиталися Друїлярі повні надії. — То ви піднесете його на ноги?

— То тяжко прийшлося би. Він уже здихає. Селянин кляв. Ветеринареви мусів дати двацять франків.

— Треба було осла віддати тим Парижанам відразу, тоді здох би був на їх рахунок, — сказала жінка.

— Лише через тих нещасних Парижан маємо шкоди на триста франків, а поправді триста двацять, бо колиб не вони, то я не кликав би ветеринаря.

Друїляр мав свою власну льоґіку.

Нараз обернувся до жінки:

— Слухай, Феміє, я щось придумав. Позичимо осла в Шапіроля й дамо його Парижанам замісць нашого. А потім, як його на ніч пустить до саду за хатою, заміняємо його за цього.

— Ти добре подумав, Ґаспаре! — озвалася Друїлярова зі здивуванням. — Ті Парижани такі дурні, що думатимуть, що то згинув їм їх осел.

Той плян, більше ґеніяльний ніж чесний, натрапив зараз на велику перешкоду. Шапіроль не мав довіря до Друїлярів, не хотів позичити осла інакше як за шістьсот франків кавції, бо його осел був сильний та здоровий. Друїляри подумали, що через те ще нічого не тратять і згодилися на таку умову.

У четвер вечером, як смеркалося, Друїляр прийшов до Фурмерів. Вони вже нетерпеливо ждали на осла. Здавався їм гарніший ніж минулого тижня — доказ, що всеж таки не були такі дурні!

Опівночі Друїляри кинули вісляче стерво на тачки та крізь діру в живоплоті доставили до саду біля хатини Фурмерів.

Потім мацаючи довкола — була темна ніч без місяця — стали шукати живого осла... а осла нема ніде!

З розложеними руками обійшли може з двацять разів по саді; одно на одного падало й зашпотувалися на здохлого осла.

Коли вже змучилися з того шукання, вернулися до дому, лаючись і проклинаючи Парижан.

— Ах, бандити! — кричав Друїляр. Хай мені прийдуть іще раз, викину їх з хати!

На другий день крутився біля хати, як Фурмери, запрягши Шапіролевого осла до свого анґлійського візка, весело виїжджали з воріт.

— Добрий день паньству, — поздоровив їх селянин, усміхаючися гірко. — А що: вдоволені ви?

— Одушевлені, приятелю! То гарний осел!

— А... був нічю на дворі?

— Ні! — відповів пан Фурмері. — Ми замкнули його в сухому місці з обережности. Та чи повірили би ви, що якомусь чужому старому ослові прийшло до голови прийти здихати в нашому саді?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Учитель: Як називається чоловік, який краде?

Діти мовчать. Учитель хоче підсунути їм влучну відповідь і питається одного з них:

— А ну ти, Іванку Шпачок, подумай, колиб я витягнув з кишені десять долярів, то як ти назвав би мене?

Іванко (який не мав ще ніколи аж стільки грошей, відповідає відразу): Маґіком, прошу пана учителя!

КЛІВЛЕНД, О.

З родинного свята на дальшу боротьбу.

В Свято Прикрашування Гробів вирушила Січ ім. Вітовського, Стрілецький Гурток ч. 8 і Січова музика на цвинтар, де відправлено богослуження за поляглих борців.

По святі запросив Січовик т. Бурян декого з Січовиків і Стрільців до себе, щоби відсвяткувати 8 річницю його подружого життя. Сам він згадував за нашу визвольну боротьбу та за ті дорогі для нас хвилі, коли ми мали свою державу. При тій нагоді перевели Січовики між собою невелику збірку і зібрали $6, а учитель танків гром. Фенчинський додав $1 і разом $7 вислано до Обєднання на допомогу боєвій акції.

Присутний.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

РЕЗОЛЮЦІЇ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

29—31 ТРАВНЯ 1932 РОКУ.

—o—

Українські жінки-робітниці в Америці.

19. Конгрес стверджує, що найбільша частина українських жінок у Злучених Державах все ще живе з праці своїх рук, а часто утримує з того й свою родину.

20. Конгрес кличе українських жінок-робітниць приймати живу участь в організованому робітничому русі й боротися разом з американськими робітниками й робітницями за кращу долю працюючих мас та за поправлення свого становища й становища робітництва взагалі.

21. Конгрес закликає жінок українських робітників підтримувати своїх чоловіків у боротьбі за кращу долю, заохочувати їх до вступу в робітничі юнії та підтримувати їх на дусі в усяких організованих виступах, що мають на меті поправу робітничого становища.

22. Конгрес закликає українських матерів, котрих діти наймаються на працю, навчати дітей робітничих законів, вчити їх робітничої солідарности й охороняти своїх дітей з одного боку перед нерозумними, а галасливими кличами, а з другого боку перед нелюдським визиском з боку тих підприємців, котрі стараються використовувати молодечий недосвід на те, щоб добувати собі непомірні зиски.

Виховання молодого українського покоління.

22. Конгрес закликає українське жіноцтво в Америці дбати про національне виховання своїх дітей, а зокрема кличе звернути увагу на українські діточі школи, дбаючи, щоб вони були відповідно уряджені й мали відповідно кваліфікованих вчителів; дбати проте, щоб українські діти більше пильно виховувалися в українській національній свідомости та в любови до свого народу й в пошанованню кращих традицій своїх предків; звернути особливо пильну увагу на те, щоб з українських дітей виховувалися люди характерні, чесні, відважні, свобідні духом громадяне свобідного народу.

23. Конгрес закликає українське жіноцтво дбати про фізичне виховання своїх дітей та про здоровля їх, а відділам СУА Конгрес доручає організувати в себе спеціальні комісії, які ввійшлиб у тісний контакт у своїй місцевости з відповідними американськими організаціями, що дбають про здоровля дітей, і, старалисьб діяльність тих організацій поширити серед українського молодого покоління. Відділи СУА мають всіми силами допомагати своїм членам і нечленам, які звернуться за порадою та допомогою до них, користатися з загально американських інституцій та організацій по охороні здоровля людей та опіки над дітьми.

24. Конгрес закликає жіноцтво в Америці, а відділам СУА доручає організувати в своїх місцевостях діточі денні притулки для дітей тих матерів, які змушені оставляти своїх дітей без догляду, йдучи до праці.

Набуття горожанства.

25. Конгрес доручає відділам СУА допомогати своїм членам і всім тим, що звернуться до них за порадою, підготовитися до приняття американського горожанства. Для цього відділи мають установити тісний контакт з відповідними загально-американськими організаціями й через них допомогати своїм членам, або при помочі їх організувати при відділах відповідні школи для підготовлення Українок до горожанських іспитів, а також давати всі потрібні на цей випадок інформації та поради.

Активність в американських організаціях.

26. Конгрес закликає українське жіноцтво в Америці, а відділам своїм та членам Союза Українок в Америці доручає, брати активну участь в місцевих жіночих та інших, як місцевих так і загально-американських організаціях, діяльність яких не противиться завданню СУА та завданню українського жіноцтва.

Лише через тісний контакт і постійну активну працю в американських організаціях, або тісну співпрацю з ними українське жіноцтво в Америці зможе відповідно поставити висвітлення перед чужинцями завдань української жінки в Америці й на Рідних Землях в Европі та висвітлити перед Американцями всю ширину української національної справи.

Поширення освіти та інформацій серед Українок в Америці.

27. Конгрес закликає українське жіноцтво в Америці, а Головній Управі СУА та відділам доручає, уряджувати ріжні лекції, виклади, свята та інші підприємства для самоосвіти й освіти українського загалу в Америці та для поширення серед інших народів відомостей про українську справу в цілому, чи в окремих її відтінках.

Опіка українськими сиротами в Европі.

28. Приймаючи на увагу, що багато українських сиріт на еміграції в Европі лишається без догляду й притулку, Конгрес уважає потрібним прийти на допомогу тим сиротам. Для цього Конгрес доручає Головному Урядови:

а) Організувати при комісії опіки дітей відділи допомоги сиротам українських емігрантів, як в Европі так і в інших місцях розселення української еміграції;

б) Відділам СУА утворити в себе такі самі секції допомоги сиротам-емігрантам. Секції ті мають працювати в тісному контакті з центральним відділом СУА.

в) Центральний відділ при Головній Управі СУА для допомоги сиротам емігрантів має в найкоршому часі виробити докладний плян праці та повідомити його до відділів СУА з відповідними інструкціями та вказівками.

Медично-допомоговий фонд.

29. Конгрес доручає Головній Управі СУА поробити всі можливі заходи, щоб далі продовжувати збірку на Медично-Допомоговий Фонд в Америці для потреб Рідного Краю, а також для невідкладних медично-допомогових потреб Українців в Америці, коли для цього звиться відповідна потреба.

Допомога В. Авраменкові.

30. Конгрес висловлює своє побажання, щоб делегатки по Конгресі віднеслися до своїх відділів СУА, щоб відділи взяли на увагу прохання В. Авраменка про матеріяльну допомогу йому, на покриття дефіциту, викликаного виступом його школи на честь свят Вашингтона.

Резолюційна Комісія:
Катерина Е. Шутак,
Анастасія Вагнер,
Татяна Гаук.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 229, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 17-го липня. Проситься всіх членів явитись, бо цей мітінг є піврічний. Урядник і контрольори будуть здавати справоздання і є багато інших справ до полагодження. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої довги, бо інакше будуть суспендовані — І. Тарас, предс.; Ш. Дочич, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 16 липня, точно в годині 7-мій ввечір, в галі під ч. 72 Маріс ул. Проситься кождого члена явитись на цей мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде також справа злуки відділів У. Н. Союза. — Микола Демкович, предс.; Вас. Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

Найбільша приємність.

— Хочу тобі, Данилку, зробити якусь приємність на твої іменини, але мушу спитати вчителя, як ти поводишся в школі.

— Коли хочете мені, мамо, зробити приємність, то не питайте вчителя.

Михайло Зощенко.

СКАЖЕНИНА.

Наїлися ми вчора страху. Страшного переляку на себе нагнали.

Може член правління Лапушкин досі сидить у себе дома, дрижить. А він надармо не стане дрижати. Я його знаю.

А головне, самі знаете, які жаркі були всі ті дні. Не лише, скажімо, груба звірина — блощиця і ця може з такої спеки сказитися, коли самособою, її на сонявшній спеці подержати.

А тут ще в газетах сповіщають: по двадцятьцять сотворінь щоденно.

Тут дійсно переляк. А ми, наприклад, стояли біля воріт. Балакали.

Стоїмо біля воріт, балакаємо про скаженину та нараз бачимо — по нашому боці гонить собака, задерла хвіст.

А біжить вона доволі спокійно. З виду ніпочому не скажеш, що то скажена собака. Хвіст сторчить їй, а слини покищо не видно. Лише що рот її підозріло замкнений, а очі отворені.

Так і біжить.

Добігла собака до члена правління. Член правління, розуміється, палицею її.

Тарахнув її по голові палицею. Бачимо — собака формально скажена. Хвіст її після удару змяк, на діл звисає. І взагалі собака стала на нас кидатися. Хоч слини покищо не показує.

Стала вона кидатися, а дверник Володин не збився з пантелику, зоружився камінцем і ватрах її по голові.

Я Вдарив її по голові. Дивимося, всі признаки на лице. Рот розняв. Слина витікає. І взагалі кидається.

Член правління кричить:

— Ратуйтеся, люди! Скажена...

Кинулися ми хто куди. А дверник Володин у свистілку став свистати.

Тут довкола на вулиці рев піднявся. Крики. Метушня...

Тут міліціонер біжить. Револьвера виймає.

— Де тут, — кричить — дітоньки, скажена собака? Ми зараз її „законтрапупимо".

Счинилася тут стрілянина. Член правління з вікон своєї хати командує, куди стріляти й куди прохожим утікати.

Незабаром, самособою, застрілили собачку.

Та лише її застрілили, а вже її господар біжить. Він у пивниці сидів, ратувався від вистрілів.

— Та що ви, — каже — черти, нормальних собак убиваєте? Зовсім — повідає — нормальну собаку законтрапупили.

— Дай спокій, — кажемо — братіку! Яка нормальна, коли вона кидається.

А він каже:

— Три нормальні собаки мені за короткий час убили. Цеж — повідає — просто неправдоподібно. Чи нема — каже — в такому випадку своїбідної станційки в вашому домі?

— Нема, — кажемо — дядьку.

А він узяв свою собачку на плечі тай пішов. Ось чудак який!

Чоловік: Я зробив тобі несподіванку! Купив тікет до театру.

Жінка: А то добре! Та шкода, що так пізно. Зараз їду зодягатися.

Чоловік: Дуже добре, бодай раз будемо на час в театрі, бо тікети я купив на завтра.

Бухгальтер: Бажаю вам, пане бос, з нагоди імянин здоровля, щастя та всякого добра.

Бос: Коли ви це говорите, щоби дістати підвишку, то ви помилилися.

Бухгальтер: Коли так, то я те все „висторную".

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(83)

Лепус і Габуля скоро справилися зі своїм противником і в критичну хвилю для фон Гарбена, прийшли йому на поміч. Обидва вони лежали мертвим трупом, а Фавонія не могла опамататися від того, що вона побачила тепер. Та тут почулися кроки жовнірів, що наближалися до хати. Фон Гарбен поспішив прикрити якимсь лахміттям Фавонію, щоб воїни відразу не побачили її. Всі троє приготовилися до боротьби з вояками цезаря.

Вояки цезаря скоро оточили хату навколо так, що годі було сподіватися вибратися звідси. Треба було боротися до загину. Довго не довелося чекати, як зявився один офіцир у супроводі воїнів. „Де Фавонія?", суворо запитав він. „Нам приказано її привести до цезаря, а Вас, що вкрали її, вбити. Не думайте тікати, або боронитися, бо ви міцно оточені зі всіх сторін!" Та необережний був офіцир, що так близько приступив до фон Гарбена.

Молодий юнак блискавкою вихопив свій меч з піхви й зі словами: „Ось тобі відповідь!" вгопив його в груди старшини. В той час Лепус та Габуля кинулися на воїнів, що стояли тут в кімнаті позаду свого старшини. Короткий бій скінчився тимчасово перемогою фон Гарбена та його товаришів. До хати ввійшло не багато воїнів, які до того не думали, що на них нападуть відважні бандити, за яких вони вважали всіх трох.

Офіцир, що був з іншими воїнами на дворі, наказав негайно розпочати правдиву облогу хати. Він наказав воякам наступати так, щоб не ушкодити дівчини Фавонії, яку, здавалося йому, він визволяє на волю, але за те наказав убити всіх трох бандитів. Та в цей час офіцир почув, що до хати наближаються якісь люди. Він чув уже тупотіння численних ніг, і звуки якоїсь дивної мови. Це спінило його напад на фон Гарбена й товаришів.